

Doktora Öğrencisi
Bahar TOPARLAK

*Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler
Enstitüsü, Tarih*
bahar---83@hotmail.com

Eser Geçmişi: 19-03-2017 / 19-04-2017

KİTAP TANITIM

Türkiye – Bulgaristan İlişkileri

1. Baskı, İmge Kitabevi, Ankara, 2016

Hüseyin Avni BIÇAKLI

Uzun bir tarihsel geçmiş ve ortak coğrafyaya sahip Osmanlı İmparatorluğu ve Bulgaristan arasındaki ilişkiler 1877-78 Osmanlı Rus Savaşı sonrası Bulgaristan Prensliği'nin kurulmasının akabinde 5 Ekim 1908 tarihinde Bulgaristan'ın bağımsızlığını ilan etmesiyle başlamış tarihsel süreçte dönemden döneme farklılık arz eden bir yapıya sahip olmuştur.

Hüseyin Avni Bıçaklı tarafından yazılan Türkiye-Bulgaristan İlişkileri isimli eser Ocak 2016'da İmge Kitabevi tarafından yayımlanmış ve 442 sayfa olup 1877-78 Osmanlı Rus Savaşı sonrası Bulgaristan Prensliği'nin kurulması ile başlar ve 2008'e kadar olan süreçteki ilişkileri ele alır.

Yalın ve akıcı bir üslupla yazılan eser; giriş ve 7 bölümden oluşmaktadır. Bölümler kronolojik olarak alt başlıklara ayrılmış, bu bölümlerin başlarında dönemi şekillendiren faktörler ile bölümlerin sonunda dönemin genel değerlendirmeleri yapılmıştır. Eserde arşiv belgeleri, Bulgarca kaynaklar, süreli yayınlar incelikle kullanılmış, ayrıca ana kaynakların dışında konu ile ilgili tetkik eserler ve makaleler de ciddiyetle ve yeterli düzeyde kullanılması kaynakçanın zenginliğini gösterir düzeydedir.

Eserin birinci bölümde; Türk Bulgar ilişkilerini etkileyen faktörlerden bahsederken jeopolitik, etnik ve tarihsel geçmiş ele alınmıştır. Yaşanılan ortak coğrafyanın jeopolitik önemi vurgulanırken Balkanlar'ın tarihinin ve Bulgaristan'ın bağımsızlığını ilan edene kadar Osmanlı Bulgar ilişkilerinin kısa bir özeti verilmiştir.

İkinci bölümde 1908'de Bulgaristan'ın bağımsızlığını kazanmasından 1923'te Türkiye'de cumhuriyetin ilanına kadar olan ilişkiler açıklanmıştır. Bulgaristan'ın bağımsızlığını kazanması ve bunda dış faktörlerin etkisinden bahsedilmiştir. Ardından Balkan Savaşları ve diplomatik süreç belirtilmiş ve Mustafa Kemal'in Sofya ataşeliğine ve faaliyetlerine de kısaca değinilmiştir. sonrasında Birinci Dünya savaşında müttefik olunması hasebiyle nispeten olumlu olan ilişkiler üzerinde durulmuştur. Kurtuluş savaşı döneminde ise Osmanlı ile Bulgaristan'ın durumu ve ilişkileri anlatılarak Bulgaristan'ın Anadolu hareketine destekleri de ayrıntılandırılmıştır.

Üçüncü bölüm 1923-1945 arasını kapsamaktadır ve kendi içinde üç kısma ayrılmıştır. "Durgunluk Ve İyi İlişkilere Hazırlık Devresi" başlığıyla 1923-1929 arasında Bulgaristan'da yaşanan iktidar değişikliği Türkiye'de ise içte devrimler dışta komşularla iyi ilişkileri belirli bir seviyeye oturtma çabalarından söz edilmiştir. Ayrıca Bulgaristan'la yapılan Dostluk antlaşması ve ek olarak ekonomik ve ticari düzenlemelerle ilişkilerin geliştirilmesine yer verilmiştir. 1930 -1939 yılları arasında ise karşılıklı ziyaretlerle ilişkilerin geliştirilirken 1934'te Bulgaristan'da iktidara totaliter eğilimli partinin geçmesiyle hem Bulgaristan Türklerine baskılar artmış hem de Bulgaristan revizyonist bir politika izlemeye başlamıştır. Bu iki sebepten ötürü ikinci dünya savaşına giden süreçte Türk-Bulgar ilişkileri bir bakıma yol ayrımına girdiği ortaya konulmuştur.

Dördüncü bölümde, 1946-89 arası Türkiye Cumhuriyeti Bulgaristan Halk cumhuriyeti arası ilişkiler anlatılmıştır. Öncelikle 1946 - 1952 arası soğuk savaş döneminde iki ülkenin de farklı bloklarda yer alması ve bunun Türk Bulgar ilişkilerinin seyrini olumsuz yönde

etkilemesi buna paralel olarak Türkiye'nin Nato'ya girmesine değinilmiştir. 1953- 1962 arası girilen durgunluk dönemine 1963-1983 arasında pekiştirilen ziyaretlerle de son verilerek iyi ilişkiler olan bir döneme girilmiştir. Ancak 1985'te hat safhaya varan Bulgaristan Türkeri'ne asimilasyon politikası sonucunda yaşanan 1989 göçüyle sonuçlanmıştır.

Beşinci bölüm; 1990-2008 arası, Soğuk savaşın sona ermesi ile birlikte Sovyetler birliğinin dağılması ve Bulgaristan'da rejim değişikliğinin yaşanmasıyla yeni dönemdeki ilişkiler 2008 yılına kadar anlatılmıştır. Bu dönemde Türkiye Bulgaristan ilişkileri gelişmiş ve ilişkiler dostluk ve işbirliği anlayışı hakim olmuştur. Ayrıca Bulgaristan Türklerinin durumlarının da iyileştirilmesiyle iki ülkenin yakınlaşmasını sağlamıştır.

Altıncı bölüm; Türkiye Bulgaristan ilişkilerinde azınlık sorunu tarihten günümüze kadar olan süreç ele alınmış ve bu konunun tarih boyunca Türk Bulgar ilişkilerini etkileyen önemli bir faktör olduğu üzerinde durulmuştur.

Yedinci bölümde Türkiye ve Bulgaristan arasındaki ekonomik ve ticari ilişkiler Bulgaristan'ın bağımsızlığından 2008'e kadar olan dönem okuyucuya sunulmaktadır. Bu süreçte iki ülke arasında gelişen koşullara göre ekonomik ve ticari ilişkilerin nasıl seyrettiği aktarılmaktadır.

Sonuç kısmı sekizinci bölüm olarak adlandırılmış ve Türkiye Bulgaristan ilişkilerinin değerlendirmesi yapılarak ardından belgeler listesi, haritalar, kaynakça ve dizin yer almıştır.

Eser bir bütün olarak değerlendirildiğinde yalın ve sade anlatımının yanında, Türkiye-Bulgaristan ilişkilerinin geniş bir yelpazede ele alınması ve tarih ve uluslararası ilişkilere katkısıyla esere temel başvuru kaynağı niteliği taşımaktadır.